

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
МУКАЧІВСЬКА МІСЬКА РАДА
МАЛОПОЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ВІТОЛЬДА
ПЛЕЦЬКОГО В М. ОСВЕНЦІМ (ПОЛЬЩА)
ПОМОРСЬКА АКАДЕМІЯ У СЛУПСЬКУ (ПОЛЬЩА)**

**СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ НАУКИ Й ОСВІТИ
В УМОВАХ ПОГЛИБЛЕННЯ
ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ**

**Збірник тез доповідей за матеріалами
II Міжнародної науково-практичної конференції**

**Мукачево
12-13 травня 2022 року**

*Рекомендовано до поширення через мережу Інтернет
вченою радою Мукачівського державного університету
(протокол № 18 від «10» травня 2022 р.)*

С 91

Сучасні тенденції розвитку науки й освіти в умовах поглиблення євроінтеграційних процесів : збірник тез доповідей за матеріалами II Міжнародної науково-практичної конференції (12-13 травня 2022 р., м. Мукачево). Мукачево : Вид-во МДУ, 2022. 495 с.

У збірнику представлено тези доповідей за матеріалами II Міжнародної науково-практичної конференції «Сучасні тенденції розвитку науки й освіти в умовах поглиблення євроінтеграційних процесів». Учасниками конференції розглянуто проблеми та перспективи розвитку педагогічної освіти, психолого-педагогічні аспекти індивідуальної траєкторії професійного становлення особистості, сучасні орієнтири розвитку економіки, управління та інженерії, актуальні проблеми менеджменту, туризму, розвитку індустрії гостинності та збереження історико-культурної спадщини, тенденції розвитку сучасного суспільно-політичного та культурно-мистецького простору.

Видання розраховане на науковців, педагогів, викладачів, аспірантів та студентів, які займаються науково-дослідною роботою.

Редакційна колегія:

Щербан Т.Д. – д-р психол. наук, професор (голова);

Гоблик В.В. – д-р екон. наук, професор;

Кобаль В.І. – канд. пед. наук, доцент;

Пігош В.А. – канд. екон. наук, доцент;

Максютова О.В. – провідний фахівець ВНТД.

Відповідальність за достовірність фактів, власних імен, цитат, цифр та інших відомостей несуть автори публікації.

ЧЕКАН О. І. Теоретико-методологічні аспекти освітнього процесу сучасного дошкільника з ООП	211
ЧЕКАН О. І., ДОЧИНЕЦЬ Г. Д., ВОВЧОК В. М. Ігрова діяльність як чинник розвитку зв'язного мовлення дітей із ЗНМ	213
ЧЕКАН О. І., ЛУКАЧИНА Л. В., ЧУБИРКО К. Я. Наукові підходи щодо розвитку ігрової діяльності у дитини- дошкільника, що має ООП	215
ЧЕКАН О. І., МАРКУСЬ Ю. М., МАТЬОЛА І. В. Особливості пізнавальної діяльності дітей з ООП	216
ЧЕРЕПАНЯ М.Т. Соціальні інституції Закарпаття першої половини ХХ століття	218
ЧЕРЕПАНЯ Н.І., МАТЕНЬКО Д. Театралізована діяльність у ЗДО як засіб музично-естетичного розвитку дітей	220
ЧЕРЕПАНЯ Н.І., ЧЕХ Н. Особливості формування соціально-моральної особистості в умовах співпраці закладу дошкільної освіти і сім'ї	222
ЧОВРІЙ С. Ю. Актуалізація ретродосвіду присвоєння кваліфікації вчителям початкових шкіл на Закарпатті (друга половина ХІХ – 40-і роки ХХ століття)	224
ШВАРДАК М.В. Особливості прийняття управлінських рішень керівником закладу освіти	226
ШВАРДАК М. В., ГИЧКА Т. І. Якість освіти: суть поняття та особливості оцінювання	227
ШКРІБА С. Стежками дитинства Івана Ющука	229
ШУТІЙ М.В., КУЗЬМА-КАЧУР М.І. Використання методів проблемного навчання на уроках у початковій школі	231

РОЗДІЛ 2. ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНІ АСПЕКТИ ІНДИВІДУАЛЬНОЇ ТРАЄКТОРІЇ ПРОФЕСІЙНОГО СТАНОВЛЕННЯ ОСОБИСТОСТІ

БАРЧІЙ М.С., ВОРОНОВА О.Ю. Психологічні аспекти дистанційного навчання в сучасних умовах.....	234
БОБИРЕВА О.С. Концептуальний, змістовий та процесуальний рівень розробки інтерактивних технологій під час формування фахової компетентності у майбутніх вихователів закладів дошкільної освіти.....	236
БРЕЦКО І. І., ВАРГА В.С., БУЧМЕЙ І.І. Психологічні особливості становлення емоційної компетентності студентів.....	238
ВАРГА В.-Д.М., БАРНА Х.В. Характеристика рівнів загального недорозвинення мовлення.....	240
ВАРГА В.С., БУЧМЕЙ І.І., КИСЛЯК Н.С. Психологічні особливості старшого шкільного віку.....	241
ВЛАСЮК С.І., ЧЕРЕПАНЯ Н.І. Фактори впливу на формування психофізичного здоров'я дітей дошкільного віку.....	243
ГАВРИШКО С.Г., ІЛЬКАНИЧ Н. М. Особливості мотивації учнів початкової школи до занять фізичними вправами.....	245
ГАРАПКО В. І. Роль групової роботи у навчанні писемного мовлення англійською мовою старшокласників.....	247
HERSTSOVSKA N., HUDACHEK V. Components of the content of lexical competence.....	249
ГЛАГОЛА Є., ТЕЛИЧКО Н. Комунікативний підхід як основа методики формування англомовної комунікативної компетентності учнів старшої школи.....	250
ДЕЯК В.В., ІВАНОВА В.В. Психолого-педагогічні засади словесної творчості дітей дошкільного віку.....	252

Література

1. Törvénycikkaz állami gyermekmenhelyekről: évi VIII 1901. URL: <http://net.jogtar.hu/ezer-ev-torveny?docid=90100008>. (дата звернення: 29.03.2022).
2. Törvénycikk a közsegélyre szoruló 7 éven felüli gyermekek gondozásáról: évi XXI 1901. URL: <http://net.jogtar.hu/ezer-ev-torveny?docid=90100002>. (дата звернення: 29.03.2022).
3. Révai Nagy lexikona. Az Ismeretek Enciklopédiája. Huszon egy kötetben. IX kötet. Budapest, Révai testvérek irodalmi in tétzet részvény társaság, 1913. 810 old.
4. Мукачівський державний дитячий будинок, 1919 р. Положення Мукачівського дитячого будинку. ДАЗО. Ф. 1489. Оп.1. Спр.32. Арк. 1-13.
5. Pešina J. Školství na Podkarpatské Rusi v přítomnosti. Praha: Statní nakladatelství v Praze, 1933. 51 str.
6. Реферат Соціальної Опіки Підкарпатської Русі, м. Ужгород, 1923-1925 рр. Листування з Мукачівським державним чехословацьким дитячим будинком, опікунськими управліннями і Крайовим жандармським командуванням про перебування дітей у опікунів і передачу дітей з дитбудинку матері. ДАЗО. Ф. 37. Оп. 1. Спр. 256. Арк. 1-71.

УДК [373.2.091.33-027.22:792]:37.015.31:7:78-053.4

ЧЕРЕПАНЯ Н.І., МАТЕНЬКО Д.
Мукачівський державний університет

ТЕАТРАЛІЗОВАНА ДІЯЛЬНІСТЬ У ЗДО ЯК ЗАСІБ МУЗИЧНО-ЕСТЕТИЧНОГО РОЗВИТКУ ДІТЕЙ

Н.А. Метлов писав: «Музичні ігри-казки займають велике місце у житті дитячого садка. Вони мають величезний виховний вплив на дітей, сприяють розвитку художнього смаку, співочих навичок, викликають радісні емоції, сприяють розвитку рухової сфери, творчої активності».

Дошкільний вік – один із найбільш відповідальних періодів у житті кожної людини. Основи здоров'я, гармонійного розумового, морального та фізичного розвитку дитини закладаються саме в ці роки. Формується особистість людини. Дитина інтенсивно зростає та розвивається в період від трьох до семи років.

Дуже важливо з раннього дитинства долучати маленьку дитину до рідної культури, театру, живопису, літератури, музики. Чим раніше це почати, тим більших результатів можна досягти. Захопити дітей мистецтвом, навчити їх розуміти прекрасне - головна мета музичного керівника та вихователя ЗДО.

Найпоширеніший вид дитячої творчості, що тісно пов'язаний із музичним розвитком дітей, - музично-театралізована діяльність. У цій діяльності діти стають учасниками різних подій з життя людей, тварин, рослин, вчаться помічати добрі та погані вчинки, виявляють допитливість, стають більш товариськими, вчаться чітко формулювати та викладати свої думки.

Відбувається збагачення музичними враженнями, пробуджується творча активність, цілеспрямованість, усидчивість. Формується емоційна чуйність на музику, музично-слухове уявлення, почуття ритму, координації руху, пластична виразність і музичність. Музика викликає радісні емоції, розвиває пам'ять, мовлення, естетичний смак дітей, сприяє становленню дитини, прояву творчої ініціативи, формує поважне ставлення один до одного.

Дітям подобається самим обігравати пісні, розігрувати дії казок, знайомі літературні сюжети. Діти будь-якого віку люблять грати, гра – частина їхнього життя. При цьому вони дуже люблять на когось чи щось перетворюватися. Маленькі діти – чудові актори: варто комусь із них надіти хоча б частину якогось костюма, як вона одразу входить у образ.

Музично-театралізована діяльність вчить дітей бути творчими особами, здатними сприйняти новизни, уміння імпровізувати. Театрально-творча діяльність дітей, безумовно, не з'явиться сама собою. У цьому велику роль відіграє педагог, вміло спрямовує цей процес.

Основна мета вихователя при організації театралізованої діяльності - це не обмежуватися сценарною, режисерською, постановочною роботою з дітьми-акторами, а через усі види діяльності сприяти формуванню у дітей творчого початку.

При цьому вихователі самому необхідно вміти виразно читати, розповідати, дивитися і бачити, слухати та чути, бути готовим до будь-якого перетворення, тобто володіти основами акторської майстерності та навичками режисури. Одна з головних умов - емоційне ставлення дорослого до всього, що відбувається, щирість і непідробленість почуттів. Інтонація голосу педагога - зразок для наслідування. Тому, перш ніж запропонувати дітям якесь завдання, слід неодноразово вправлятися самому.

Педагог повинен суворо стежити за тим, щоб своєю акторською активністю та розкутістю не придушити боязкої дитини, не перетворити її лише на глядача. Не можна допускати, щоб діти боялися вийти на сцену, боялися помилитися. Неприпустимо розподіл на «артистів» і «глядачів», тобто на тих, що постійно виступають і постійно залишаються дивитися, як «грають» інші.

У зміст занять повинні бути включені:

- перегляд лялькових спектаклів та бесіди щодо них;
- ігри-драматизації;
- вправи для соціально-емоційного розвитку дітей;
- вправи на дикцію (артикуляційна гімнастика);
- завдання для розвитку мовної інтонаційної виразності;
- ігри-перетворення («вчися володіти своїм тілом»), образні вправи;
- ритмічні хвилини (логоритміка);
- пальчиковий ігротренінг для розвитку моторики рук;
- вправи на розвиток виразної міміки, елементи пантоміми;
- театральні етюди.

Основний закон дитячої творчості полягає в тому, що цінність його слід бачити не в результаті, не в продукті творчості, а важливо те, що вони створюють, творять, вправляються в творчій уяві та її втіленні.

Театр – це чарівний світ. Він дає уроки краси, моралі та моральності. А чим вони багатші, тим успішнішим є розвиток духовного світу дітей. Діти чекають на кожне заняття з нетерпінням, займаються з бажанням і радістю, що, безсумнівно, сприяє розкриттю їхніх творчих проявів.

Література

- 1.Афонькіна Ю.А. Психолого-педагогічне супроводження в ДНЗ розвиток дитини раннього віку: методичний посібник. М.: АРКТІ, 2010.
- 2.Біла А.Є. Пальчикові ігри для розвитку мови дошкільнят: посібник для батьків та педагогів. М.: АСТ, 2002.
- 3.Лютова Є., Моніна Р. Тренінг спілкування з дитиною. СПб., 2005.
- 4.Мухіна В. Дитяча психологія: підручник для пед. інститутів. М.: Просвітництво, 1985.

УДК [37.064:373.24:316.362]:37.015.311:17.022.1:316.612

ЧЕРЕПАНИЯ Н.І., ЧЕХ Н.
Мукачівський державний університет

ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ СОЦІАЛЬНО-МОРАЛЬНОЇ ОСОБИСТОСТІ В УМОВАХ СПІВПРАЦІ ЗАКЛАДУ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ І СІМ'Ї

Соціально-моральне виховання дітей починається з перших років життя і ґрунтується на формуванні позитивних якостей особистості. Безперервний процес інтеграції дитини на соціальне середовище відбувається через оволодіння соціальними нормами, правилами, цінностями, знаннями, навичками, дозволяє йому бути успішним у суспільстві.

У процесі спілкування у закладах дошкільної освіти дитина виявляє свій характер, формує соціально-моральні якості, позиціонує себе як громадянин. Важливою складовою соціально-морального виховання дошкільнят є спілкування та комунікаційні зв'язки між дітьми. Постійна взаємодія, обмін знаннями та досвідом допомагають дітям встановлювати суспільні зв'язки, активно розвиватися та формувати позитивні навички життя у суспільстві. Успішне здійснення такої роботи неможливе без участі сім'ї, адже, перебуваючи з дитиною з моменту народження, батьки є в її житті першими та головними вихователями.

Перед більшістю дитячих садків сьогодні стоїть пріоритетне завдання – включити батьків у педагогічну взаємодію, при цьому не заохочувати прийняття батьками позиції споживача до освітніх послуг, а допомогти їм стати своїй дитині справжнім другом та авторитетним наставником. Виступаючи помічником у спілкуванні між батьками та дітьми, заклад дошкільної освіти створює атмосферу творчого спілкування, взаєморозуміння та підтримки.

Здебільшого сучасні батьки – люди обізнані та грамотні, вони добре знають, як виховувати своїх дітей. Тому позиція повчання та простої пропаганди сьогодні навряд чи дасть позитивні результати. Ефективніше буде створення атмосфери взаємодопомоги та підтримки сім'ї у складних педагогічних ситуаціях. Використання різноманітних форм організації спільної діяльності за інтересами в умовах дитячого садка та будинку дозволяє наблизити батьків до виховно-освітнього процесу.

Широкий спектр традиційних та сучасних, у тому числі дистанційних, форм взаємодії з батьками у педагогічній практиці закладів дошкільної освіти дозволяє вибудувати цілу систему роботи у цьому напрямку. Дитячий садок

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>